

**Interbestuurlijke samenwerkingsovereenkomst over de
gezamenlijke en geïntegreerde realisatie van regionale acties
in de regio Zuid-West-Vlaanderen**

Interbestuurlijke samenwerkingsovereenkomst over de gezamenlijke en geïntegreerde realisatie van regionale acties in de regio Zuid-West-Vlaanderen

Tussen

De betrokken ministers van de Vlaamse Regering, meer bepaald:

- Ben WEYTS
Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en
Dierenwelzijn
 - Koen VAN DEN HEUVEL
Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw
- en hun respectievelijke departementen en agentschappen

En

De PROVINCIE WEST-VLAANDEREN

En

De Intercommunale LEIEDAL,
Leiedal treedt hierbij op voor de 13 steden en gemeenten in de regio Zuid-West-Vlaanderen¹.

hierna samen “**de Partners**” genoemd

¹ Dit zijn de steden en gemeenten Anzegem, Avelgem, Deerlijk, Harelbeke, Kortrijk, Kuurne, Lendeledede, Menen, Spiere-Helkijn, Waregem, Wervik, Wevelgem en Zwevegem.

WORDT OVEREENGEKOMEN WAT VOLGT:

Context van de overeenkomst

De gebiedswerking in de regio Zuid-West-Vlaanderen werd in de voorbije jaren ondersteund door de goedkeuring van verscheidene strategische projecten in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen². Mede vanuit deze strategische projecten werd een regionale visie voor Zuid-West-Vlaanderen opgemaakt, namelijk de “Ruimtelijke visie voor de regio van Leie en Schelde” (bijlage).

De opmaak van deze regionale visievorming verliep parallel en in afstemming met de voorbereiding van het tweede spoor van de herziening van het provinciaal ruimtelijk structuurplan West-Vlaanderen of een provinciaal beleidsplan ruimte en met de opmaak van het Witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. De regionale visie is uitgewerkt door Leiedal in nauwe samenwerking en gedragen door de bovenlokale en lokale besturen.

Daarnaast is er bij de Partners in de regio steeds meer behoefte om op een meer structurele manier samen te werken rond een aantal grote, verbindende uitdagingen die van belang zijn voor de verschillende Vlaamse en lokale partners. Niet vanuit een top-down of bottom-up benadering, maar vanuit een gelijkwaardige samenwerking waarbinnen de verschillende bestuursniveaus elkaar vinden.

In deze samenwerking wensen de Partners te streven naar en aandacht te hebben voor ruimtelijke kwaliteit en voor een duurzame interactie tussen het ruimtelijk en het sectorale beleid (mobiliteit, wonen, groen...).

De regio Zuid-West-Vlaanderen maakt deel uit van de Eurometropool. Momenteel wordt het grensoverschrijdend overleg met betrekking tot het ruimtelijk of mobiliteitsbeleid door elk van de Partners gevoerd. Ook hier bestaat de behoefte om op een meer gecoördineerde en gezamenlijke manier deze grensoverschrijdende thema's aan te pakken.

De Vlaamse Regering keurde op 20 juli 2018 de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen goed. De strategische visie omvat een toekomstbeeld en een overzicht van voorname beleidsopties op lange termijn, met name de strategische doelstellingen.

Op 20 juli 2018 deelde de Vlaamse Regering de 15 vervoerregio's in Vlaanderen definitief in. Hierbij zijn de 13 steden en gemeenten die vennoot zijn van Leiedal opgenomen in de vervoerregio Kortrijk.

Doel van de samenwerkingsovereenkomst

1. De Partners onderschrijven de Ruimtelijke visie voor de regio van Leie en Schelde als:
 - basis voor verdere geïntegreerde samenwerking en afstemming rond strategische en complexe projecten;
 - basis voor uitvoering van regionale en lokale acties;

² Strategische projecten Stationsomgeving Kortrijk, Groene Sporen I en II, REKOVER en REKOVER+, ZEROregio en in de toekomst Contrei.

- inspiratiebron voor toekomstige ruimtelijke beleidsplannen en voor toekomstige opbouw van de vervoerslagen in het regionaal mobiliteitsplan.

De Ruimtelijke visie voor de regio van Leie en Schelde vormt geen juridisch bindend document, maar wel een “verbindend en verbeeldend” document. De regiovisie wil verbindend zijn tussen de bestuursniveaus en sectoren én tussen de verschillende schaalniveaus (grensoverschrijdend, Vlaams, provinciaal en gemeentelijk), en dit op basis van een geïntegreerde benadering.

2. De Partners wensen de krachtlijnen uit de Ruimtelijke visie voor de regio van Leie en Schelde in partnerschap realiseren via gezamenlijke, geïntegreerde, realisatiegerichte regionale acties in een gebiedswerking rond gedeelde prioriteiten waarbij elke Partner verantwoordelijk blijft voor de eigen besluitvorming.

3. Het uitbouwen van het partnerschap en het onderschrijven van de werking van het interbestuurlijk overleg Zuid-West-Vlaanderen (IBO). De vervoerregioraad Kortrijk wordt hierbij geïntegreerd in de werking van dit interbestuurlijk overleg, waarbij de samenstelling van het IBO wordt uitgebreid met de leden van de vervoerregioraad.

4. De Partners engageren zich om het ruimtebeslag in de regio periodiek te evalueren en te zoeken naar afstemming en samenwerking rond periodieke monitoring en opvolging zowel op vlak van ruimte (landbouw, natuur, ondernemen, wonen, kleinhandel) als infrastructuur en vervoer, ter ondersteuning van de realisatie van de regionale acties.

1. De Ruimtelijke visie voor de regio van Leie en Schelde als verbindend en verbeeldend kader

De gedragen regionale visie, zijnde de Ruimtelijke visie voor de regio van Leie en Schelde, vormt het verbindend en verbeeldend kader voor deze overeenkomst. Het is hierbij de ambitie van de Partners om de ruimtelijke krachtlijnen uit deze regionale visie te realiseren.

De regiovisie bouwt een nieuw toekomstbeeld voor de regio van Leie en Schelde als antwoord op belangrijke lokale en regionale uitdagingen. Dit heeft geleid tot een strategisch kader voor ruimtelijke ontwikkelingen met drie krachtlijnen binnen het kader van klimaat als motor voor nieuwe ontwikkelingen:

- Kwalitatief ontwikkelen van het blauw-groen netwerk
- Versterken van kernen en stedelijk netwerk
- Activeren van productieve landschappen

Elke krachtlijn uit de regionale visie gaat uit van een **geïntegreerde aanpak**, waarbij de verschillende geïntegreerd op te nemen thema's binnen bepaalde gebieden van de regio met elkaar worden verbonden. De krachtlijnen zijn hierdoor selectief en strategisch van aard.

Door de drie krachtlijnen vervolgens slim aan elkaar te koppelen, met klimaat als hefboom voor ontwikkeling, ontstaat een vernieuwde geïntegreerde aanpak om de belangrijke regionale uitdagingen aan te pakken. Deze regionale uitdagingen zijn het watersysteem,

klimaat en energie, geïntegreerde aanpak van mobiliteit en ruimtelijke ontwikkelingen, ruimtelijk rendement en versterken van de open ruimte.

De regionale visie is niet enkel een ambitieus collectief engagement, het is evenzeer gericht op de concrete realisatie en onderlinge afstemming van verscheidene acties en investeringen waarbij die naast financiële ook maatschappelijke meerwaarde creëren.

2. Regionale acties met doorstart

Omschrijving

De Partners engageren zich om de regionale uitdagingen in de regio Zuid-West-Vlaanderen realisatiegericht, gezamenlijk en geïntegreerd aan te pakken door de selectie van een beperkt aantal regionale acties waaraan een doorstart wordt gegeven.

Deze samenwerkingsovereenkomst moet in deze zin worden beschouwd als een overeenkomst om samen te werken aan “een gebiedswerking rond gedeelde prioriteiten”, waarbij elke Partner verantwoordelijk blijft voor de eigen besluitvorming.

De regionale acties met doorstart kennen elk een eigen voortgang en afzonderlijke proces- en beslissingsstructuur, maar worden via het IBO beleidsmatig afgestemd en afgetoetst.

De regionale acties met doorstart geven uitvoering aan de regiovisie, waarbij deze acties de verschillende krachtlijnen uit de regiovisie verenigen. Er bestaat een constante uitwisseling tussen de regionale acties (met doorstart). Zo is er bv. wisselwerking tussen regionale acties gericht op verdere gebiedsgerichte kennisopbouw (onderzoek, visievorming, strategieopbouw,...) en realisatiegerichte acties.

Bij uitvoering van deze acties met doorstart worden ook de ruimtelijke en sectorale visies en plannen van de diverse beleidsniveaus meegenomen.

Zo zijn bijvoorbeeld ook de mobiliteitsvisies en -plannen van de diverse beleidsniveaus en de strategische doelstellingen van de strategische visie BRV maximaal mee te nemen in de focus bij processen inzake geïntegreerde gebiedsontwikkeling.

Selectie

Volgende criteria worden gezien in functie van het bepalen van de doorstart van regionale acties:

- grote meerwaarde voor de regio;
- het belang voor de verschillende Vlaamse en lokale partners;
- een geïntegreerde aanpak en samenwerking is noodzakelijk om tot resultaat te komen;
- aandacht op vernieuwende thema's;
- focus op realisatiegerichtheid.

De Partners wensen op basis van een geïntegreerde visie op ruimtelijke ontwikkeling en mobiliteitsbeleid prioritair in te zetten op volgende regionale acties met doorstart, op de verschillende schaalniveaus aan het IBO voor verdere uitwerking voor te leggen:

1. Geïntegreerde aanpak van de basisbereikbaarheid en het (gewenst) ruimtelijk kader
2. Geïntegreerde opmaak en uitvoering van een activerings- en herstructureringsstrategie voor (watergebonden) bedrijvigheid

3. Activeren van productieve landschappen waarbij gezocht wordt naar de ontwikkelingsmogelijkheden voor landbouw met inbegrip van synergiën, verwevenheid en meervoudig ruimtegebruik in de open ruimte
4. Geïntegreerde aanpak van de Leievallei van Wervik tot Deinze, in afstemming met Vlaamse (Seine-Schelde, vervoerregio's, AGNAS...) en lokale processen
5. Geïntegreerde regionale strategie voor de kleinhandel in de regio Zuid-West-Vlaanderen in functie van het versterken van kernen en stedelijk netwerk
6. Geïntegreerde aanpak van het planproces K-R8 in relatie tot het multimodaal en complementair ontwikkelen van de ontwikkelingspolen in het stedelijk netwerk
7. Geïntegreerde aanpak van het complex project voor de 'Opwaardering en/of aanpassing van het kanaal Bossuit-Kortrijk voor klasse Va-schepen'
8. Onderzoek naar de potenties en draagkracht van de omgeving van de luchthaven Kortrijk-Wevelgem

Evaluatie

Het interbestuurlijk overleg Zuid-West-Vlaanderen (IBO) staat, samen met de Partners, in voor een jaarlijkse evaluatie en actualisatie van de regionale acties met doorstart. Vanuit een jaarlijkse actualisatie van het regionale actieprogramma wordt beslist welke (bijkomende) regionale acties een doorstart behoeven.

Voorwaarde tot bijkomende opname van de regionale acties met doorstart is dat er vanuit alle betrokkenen bereidheid is om de samenwerking vorm te geven. Er dient afgetoetst te worden of de andere regionale partners zich hierin kunnen terugvinden en/of zij andere regionale acties wensen naar voor te schuiven. De acties dienen in onderling overleg verder te worden uitgewerkt. Bij akkoord, zorgt het IBO voor de voorbereiding en opstart van deze nieuwe regionale acties met doorstart.

Bij deze betreft de hierboven vernoemde lijst van regionale acties met doorstart een niet-limitatieve opsomming.

Eventuele bijkomende regionale acties met doorstart betekenen geen wijziging van de overeenkomst. Voor de hierboven vernoemde lijst van regionale acties en/of voor eventuele bijkomende regionale acties kan een afzonderlijk akkoord worden afgesloten.

De jaarlijkse evaluatie wordt besproken op het IBO, met terugkoppeling naar de betrokken besturen. Bij belangrijke wijzigingen en/of nieuwe regionale acties met doorstart wordt voorzien in een mededeling aan de Vlaamse Regering.

In het kader van een geïntegreerde aanpak omtrent de realisatie van de ruimtelijke krachtlijnen wordt de uitvoering van een aantal lokale acties met een regionale relevantie meegenomen. Op die manier wordt er naast een top down benadering, ook ruimte gecreëerd om in samenwerking met de bovenlokale partners een bottom-up beleid uit te voeren. Deze lokale projecten worden als pilootprojecten verankerd onder de lopende regionale acties met doorstart.

3. Het partnerschap

De regionale acties met doorstart worden uitgevoerd via een partnerschap bestaande uit Kernpartners, naargelang het thema uitgebreid tot een verruimd partnerschap en waarbij de afstemming, coördinatie en integratie gebeurt via het bestaande IBO.

Kernpartners

De Partners en de 13 gemeenten en steden van Zuid-West-Vlaanderen worden beschouwd als kernpartners voor deze gebiedswerking, vanuit een gedeeld en gelijkwaardig trekker- en partnerschap.

Op Vlaams niveau worden de respectievelijke departementen en agentschappen namens de ondertekende minister gemandateerd voor de uitvoering van de overeenkomst. Het betreft met name het departement Mobiliteit en Openbare Werken, het departement Omgeving, het departement Landbouw en Visserij en het Agentschap voor Natuur en Bos.

De coördinatie tussen de Vlaamse partners, en eventuele andere Vlaamse instellingen, gebeurt vanuit het departement Omgeving. Voor wat betreft de vervoerregiowerking wordt de lead genomen door het departement Mobiliteit en Openbare Werken.

Voor de afzonderlijke regionale acties kunnen er ook andere trekkers zijn.

Verruimd partnerschap

Op basis van de thematiek kan het partnerschap worden uitgebreid met andere betrokken partners. Zij worden beschouwd als het verruimd partnerschap (andere Vlaamse partners, grensoverschrijdende partners, lokale besturen buiten de regio Zuid-West-Vlaanderen, etc.). Zij worden uitgenodigd en vertegenwoordigd op het IBO indien dit wenselijk en/of noodzakelijk is in functie van de uitvoering van welbepaalde regionale acties. Daarnaast zijn zij ook betrokken in de procesorganisatie van de afzonderlijke acties.

De regio Zuid-West-Vlaanderen is een anker in de geografische afbakening. Naargelang de thematiek dient een andere (ruimere) geografische afbakening te worden genomen.

De regio maakt ook deel uit van de Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai. Ook dit grensoverschrijdende schaalniveau moet worden meegenomen. Zo zal de beoogde samenwerking binnen het verruimd partnerschap de rol van de regio in de Eurometropool versterken met betrekking tot het grensoverschrijdend ruimtelijk en mobiliteitsbeleid.

Het mee instappen in de samenwerkingsovereenkomst van andere betrokken partners (die dus ook het geheel van prioriteiten mee onderschrijven) kan enkel en alleen een meerwaarde betekenen. Om deze reden wordt de mogelijkheid tot verruiming van het partnerschap met andere actoren ingeschreven in deze overeenkomst. Concreet houdt dit in dat voor de voorliggende overeenkomst aanvullende ondertekening door een bijkomende partner of partners mogelijk is. Een afzonderlijke overeenkomst kan ook afgesloten worden rond één of meerdere regionale acties met doorstart.

Interbestuurlijk overleg Zuid-West-Vlaanderen (IBO)

Naast het engagement van de Partners wordt een ruimere werking rond de regionale acties met doorstart beoogd op basis van het interbestuurlijk overleg Zuid-West-Vlaanderen (IBO).

Rol van het IBO

Het IBO dient om alle bovenlokale en lokale partners (d.i. het verruimd partnerschap) gezamenlijk te betrekken bij de uitvoering van de regionale acties met doorstart en om andere regionale thema's en projecten waarvoor interbestuurlijke voorbereiding en afstemming een meerwaarde kan vormen, te behandelen.

Het IBO heeft als opdracht het waarborgen van de geïntegreerde aanpak en het ontwikkelen van kwaliteit. Het IBO zorgt voor een interbestuurlijke, beleidsmatige afstemming en coördinatie over en tussen de regionale acties met doorstart, bewaakt de voortgang ervan, zorgt voor de afstemming van de standpunten m.b.t. ruimtelijke ontwikkelingen binnen de krachtlijnen van de regiovisie, geeft aandacht voor de grensoverschrijdende afstemming, bereidt de (inter)bestuurlijke besluitvorming voor die genomen wordt door de bevoegde bestuursorganen (gemeenteraden, deputatie, Vlaamse Regering, Raad van Bestuur, etc.).

De besluitvorming zelf worden niet genomen door het IBO, maar wel binnen de procesorganisatie van de acties zelf en door de bevoegde bestuursorganen. Zo bewaakt het IBO bijvoorbeeld de geïntegreerde aanpak van de vervoerregio Kortrijk, maar worden de beslissingen zelf genomen door de leden van de vervoerregioraad³.

Agenda

De agenda van het IBO wordt gevormd door:

- de regionale acties met doorstart
- naar aanleiding van de jaarlijkse evaluatie: eventuele bijstellingen van deze acties en/of bijkomende regionale acties waaraan een doorstart wordt gegeven
- grensoverschrijdende acties
- de monitoring van het ruimtebeslag ter ondersteuning van de realisatie van de regionale acties

Samenstelling en werking

Het IBO wordt voorbereid vanuit het departement Omgeving, de provincie West-Vlaanderen en de intercommunale Leiedal. Voor wat betreft de vervoerregiowerking wordt de voorbereiding opgenomen door het departement Mobiliteit en Openbare Werken.

De samenstelling van het IBO bestaat uit een politieke vertegenwoordiging van de 13 betrokken gemeenten en steden⁴, de Deputatie van de provincie West-Vlaanderen en het departement Omgeving.

De samenstelling van het IBO kan worden uitgebreid op basis van de agenda(punten): bijvoorbeeld kan het IBO worden verruimd met vertegenwoordigers van Vlaamse administraties en/of grensoverschrijdende partners.

³ De vervoerregioraad Kortrijk heeft de bevoegdheid om beslissingen te nemen over de voorlopige vaststelling van het ontwerp van het regionaal mobiliteitsplan, het bepalen van structurele participatie en het bepalen van mobiliteitsprogramma's en -projecten van strategisch belang.

⁴ Het IBO kende haar ontstaan vanuit de noodzaak tot beleidsmatige afstemming en coördinatie over een aantal regionale processen en projecten met als focus "mobiliteit en ruimtelijke ontwikkelingen". Gelet op de verruiming van de agenda van het IBO met de regionale acties met doorstart, zal de samenstelling op Vlaams niveau minimaal bestaan uit het departement Omgeving.

De vervoerregioraad Kortrijk wordt bijvoorbeeld op die manier geïntegreerd in het IBO, waarbij de samenstelling van het IBO wordt uitgebreid met alle leden van de vervoerregioraad. De vervoerregioraad maakt een eigenstandig huishoudelijk reglement op, cfr. omzendbrief MOW 2019/01 betreffende de opstart en werking van de vervoerregio's.

Op deze manier wordt ook afstemming bekomen met de regionale acties met doorstart en/of met de ruimtelijke krachtlijnen van de regionale visie.

Het voorzitterschap van het IBO heeft een lokale politieke verankering. Afhankelijk van het agendapunt kan het voorzitterschap worden uitgebreid of gedeeld. Bijvoorbeeld wordt voor de vervoerregioraad het voorzitterschap, naast de lokale politieke verankering, gedeeld met het departement Mobiliteit en Openbare Werken.

De voorbereiding van het IBO gebeurt in samenspraak met de andere (kern)partners in de ambtelijke werkgroep, en wordt maximaal ook beleidsmatig afgestemd.

4. Monitoring en opvolging

De Partners engageren zich om het ruimtebeslag in de regio periodiek te evalueren en te zoeken naar afstemming en samenwerking rond periodieke monitoring en opvolging zowel op vlak van ruimte (landbouw, natuur, ondernemen, wonen, kleinhandel) als infrastructuur en vervoer.

De Partners engageren zich om de bestaande monitoring te evalueren en op elkaar af te stemmen en waar monitoring op vandaag nog ontbreekt deze op te starten. De Partners bepalen gezamenlijk welke data nuttig of van belang zijn binnen een bepaald thema of regionale uitdaging en op welke wijze naar deze data wordt gekeken.

De hoger vermelde indicatoren op vlak van ruimte, infrastructuur en vervoer kunnen worden aangewend als ondersteuning van de lopende regionale acties en om deze acties scherper af te stemmen op de krachtlijnen van de regiovisie. De monitoring vormt een 'horizontale actie' die voor elk van de regionale acties van belang is.

Het regionaal mobiliteitsplan voor de vervoerregio Kortrijk zal voorzien zijn van doelstellingen, uitvoering en een Vlaams Mobiliteitsmonitoringssysteem. De evaluatie van het mobiliteitsplan gebeurt in de eerste helft van elke regeer- of bestuursperiode.

Financiële afspraken

Er worden geen structurele subsidies of middelen voorzien om het vooropgestelde doel van deze samenwerkingsovereenkomst te realiseren. Concrete financiële engagementen zijn op te nemen op niveau van de regionale acties met doorstart.

De Partners onderschrijven wel onderstaande engagementen (vanuit de eigen/reguliere werking):

- medewerking aan de voorbereiding van de ambtelijke werkgroepen en IBO;
- ondersteuning van de regionale acties;
- samen zoeken naar middelen om deze samenwerking te ondersteunen/verruimen;
- samen zoeken naar middelen en instrumenten voor de opstart, uitwerking en uitvoering van de regionale acties.

Duur van de samenwerkingsovereenkomst

De overeenkomst wordt afgesloten voor onbepaalde duur, met jaarlijkse evaluatie.

Elk van de Partners is in de mogelijkheid om de overeenkomst (eenzijdig) te beëindigen. Een effectieve verbreking van de overeenkomst kan ten vroegste drie jaar na de datum van het afsluiten van de overeenkomst en vervolgens om de drie jaar, en dit telkens naar aanleiding van de jaarlijkse evaluatie van de regionale acties met doorstart.

De kennisgeving tot verbreking van de overeenkomst wordt besproken op het IBO, waarbij de mogelijkheden tot verdere geïntegreerde en realisatiegerichte samenwerking worden onderzocht.

Bij het verbreken van de overeenkomst blijven zowel de werking vanuit het IBO als de vervoerregio raad behouden.

De jaarlijkse evaluatie gebeurt zowel door de Partners, als door de ruimere werking vanuit het IBO. Dit betekent:

- een actualisatie en indien nodig bijsturing van de regionale acties met doorstart;
- het bijkomend geven van een doorstart aan regionale acties vanuit een actualisatie van het regionale actieprogramma.

Het IBO zorgt voor de voorbereiding van het bijkomend toekennen van een doorstart aan regionale acties. De beslissingen rond deze regionale acties met doorstart wordt genomen door de Partners en de bevoegde bestuursorganen.

Voor het bijkomend toekennen van een doorstart aan regionale acties dient dus geen nieuwe overeenkomst te worden afgesloten. Voorliggende overeenkomst blijft onverminderd van toepassing.

Opgemaakt te Brussel op datum van 19 juli 2019 in evenveel exemplaren als er ondertekenaars met een onderscheiden belang zijn.

Elk van de Partners verklaart een door alle Partners ondertekend exemplaar te hebben ontvangen.

Namens de VLAAMSE REGERING

Ben WEYTS

Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn

Koen VAN DEN HEUVEL

Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw

Namens de deputatie van de PROVINCIE WEST-VLAANDEREN

Bart NAEYAERT

Eerste gedeputeerde

Geert ANTHIERENS

Griffier

Voor LEIEDAL

Filip VANHAVERBEKE

Algemeen directeur

Koen BYTTEBIER

Voorzitter Raad van Bestuur